

KOMUNIKÁCIA V PEDAGOGICKOM PROCESE

Zlatica Jursová Zacharová

Témy prednášky

KOMUNIKÁCIA A OTÁZKA
POROZUMENIA, SYMETRIA A
ASYMETRIA V KOMUNIKÁCII

NEVERBÁLNA KOMUNIKÁCIA

NEPRIMERANÉ FORMY
MEDZIĽUDSKEJ KOMUNIKÁCIE.

Komunikácia

- = zdieľovanie a predávanie/prijímanie informácií alebo význanu medzi ľuďmi
- Rôzne spôsoby – priamy/nepriamy (sprostredkovaný) kontakt
- Rozumieme pod tým vzájomné pôsobenie a ovplyvňovanie medzi ľuďmi
- Symbolická komunikácia = používanie jazyka, piktogramu, gest, značiek (symbolov)

Porozumenie symbolom

- Vecný obsah – slovník, vetná skladba
- Osobný zámer – pôsobí na zmenu názorov alebo postojov človeka a poukazuje na motiváciu a potreby aktérov akomunikačného aktu
- Situačný kontext – bez porozumenia situácie obsah môže byť skreslený

Symetria, asymetria a metakomplementarita v medziľudskej komunikácii

- Komunikáciu určujú vzťahy medzi ľuďmi
- Medzi ľuďmi panujú rôzne mocenské pozície: rodičia a deti, učiteľ a žiaci, preto odlišujeme:
- **Symetrickú komunikáciu** – rovnosť vzťahov (rady, kritika, pochválenie)
- **Asymetrická komunikácia** – nerovný vzťah, vzťahy nadriadenosti a podriadenosti
- Metakomplementárne komunikačné správanie – bývajú narušované mocenské pozície – zmeny v rozložení moci (dieťa sa hádže o zem)

Neverbálna komunikácia

Gestá a práca s telom

- Gestikulácia
- Mimika
- Haptika
- Proxemika (rozdiel v jednotlivých zónach. T. E. Hall, 1959 proxemický tanec:
  - sexualná/nekomfortná (-5 až 15cm), (partner)
  - intímna sféra (15 až 44 cm), (partner, rodičia a ich deti)
  - osobná sféra (45 – 120 cm), (priatelia, známi)
  - spoločenská sféra (1,2 m až 3,5 m), (v škole, v práci)
  - verejná sféra (3,6 m a viac – do 8 m) (na predstavení a pod...)
- Posturológia (držanie tela)
- Kinezika
- Očný pohľad (ako dlho, ako intenzívne...)
- Vonkajšia úprava tela

Paralingvistika

- Výška hlasu
- Hĺbka hlasu
- Hlasitosť
- Tón reči
- Rýchlosť/pomalosť verbálneho prejavu
- Pauzy v reči/frázovanie
- Objem rečovej produkcie (hovorí veľa/málo)
- Rečové chyby
- Používanie dialektu

8. 11. 2022

Samostatná práca

Prečítajte si zadanie, pozrite si video (spolu 55 minút), zapíšte si Vaše postrehy a následne spoločne v skupine diskutujte o videách

Vypracujte Vaše názory a postoje ku komunikácii za Vašu skupinu – čo áno a čo nie, čo by ste odporúčali v školstve, pri práci s klientom?

Čo ste sa z jednotlivých videí naučili?

Pozrite si videá

Dušan Čaplovič – ukážka ako má vyzeráť hodina dejepisu (11, 14 min.)

- Diskutujte o jeho verbálnych a neverbálnych prejavoch
- Ako ste sa počas jeho prednášky cítili?
- V čom ste videli aktivitu?
- Akú správu Vám bývalý minister školstva zanechal?
- <https://www.youtube.com/watch?v=1eyVTd9ALXM>

Rita Pierson – Ted Talk (7,35 min.)

- Pozrite si teraz prednášku Rity Pierson
- Diskutujte o jej verbálnych a neverbálnych prejavoch?
- V čom ste videli aktivitu?
- Čo Vás zaujalo? Oslovila Vás? Ako? Prečo?
- https://www.ted.com/talks/rita_pierson_every_kid_needs_a_champion?language=sk

Pozrite si videá

Amy Cuddy (20,46 min.)

- 1. pozrite si video
- 2. robte si poznámky, ktoré sa týkajú neverbálnej komunikácie
- 3. čo Vás oslovilo? Diskutujte to s kolegami
- https://www.ted.com/talks/amy_cuddy_our_body_language_may_shape_who_you_are#t-29617

Allan Pease (14,26 min.)

- 1. pozrite si video
- 2. robte si poznámky, ktoré sa týkajú neverbálnej komunikácie
- 3. čo Vás oslovilo? Diskutujte to s kolegami
- <https://www.youtube.com/watch?v=ZZZ7k8cMA-4>

Diskusia

Ako neverbálna komunikácia ovplyvňuje to ako nás vnímajú iní a to ako sa vnímame my?

Neprimerané formy medziľudskej komunikácie

Hrubá deštruktívna komunikácia – snaha podlomiť postoje, názory a záujmy druhého – výsledkom je prehľbujúce sa nedorozumenie až hostilita

Vysoko autoritatívna komunikácia – snaha o vnútenie vlastného názoru iným, urobiť iných závislým, súčasťou je skryté nepriateľstvo

Disjunktívna komunikácia – žiak sa nechce nechať ovplyvniť, robí si to, čo chce, podnety spracováva s humorom a posmievaním sa (šaškovanie)

Rezistentná komunikácia – prejav nedôvery, vzdoru, jedinec neprijíma podnety

Neautentická pseudokomunikácia – povrchné a formálne vzťahy

Nekomunikácia – aktéri spolu nekomunikujú ani slovne a anie bez slov

Neprimerané formy komunikácie

- Virginia Satirová rozlišuje 4 typy:
- 1. **káratel'ská komunikácia** (napomínanie, kritizovanie, odmietanie, obviňovanie a vyčítanie)
- 2. **podrobujúca sa komunikácia** (vyjadrovanie súhlasu, zmierňujúci tón, ospravedlňovanie...)
- 3. **chladná komunikácia** (formálna, racionálna, vecná, korektná, monotónna, bez citových prejavov)
- 4. **nevecná komunikácia** (pozornosť zameriava inam, netýka sa toho, o čom sa iní rozprávajú)

Agresívne manipulujúca komunikácia – v ečne sa usmievajúci a milý človek, snaží sa niekoho vydierať, týmže je stále milý (Bach a Goldberg). Človek im tak nemôže povadať nič kritické a autentické, stále na nich berú ohľad.

Dvojitá väzba v komunikácii – patogénna, jedinec dostáva dve protikladné požiadavky a je jedno čo urobí, vždy je to zlé

8. 11. 2022

Autentická komunikácia

Poznanie druhého človeka, empatia

Primárny respekt k druhej osobe

Vyžaduje schopnosť naučiť sa vyjadrovať vlastné emócie a citové prežívanie

Požaduje, aby sa človek vyvaroval hodnotiacich súdov a odsudzovania

= načúvať iným bez hodnotenia, akceptovať ich osobnosť, povzbudzovať ľudí k otvorenému vzjadrovaniu a objasňovaniu vlastných emócií

Rogers "žiť a nechať žiť", byť sám sebou, akceptovať sa taký ako som

8. 11. 2022

Ďakujem za
pozornosť